

Emmeloord, 23 april 2018.

Onderwerp

Rekenkameronderzoek Integriteit

Advies raadscommissie

[...]

Aan de raad.

Status: ter besluitvorming

Voorgesteld besluit

1. Kennis nemen van het rapport met de bevindingen, conclusies en aanbevelingen.
2. De conclusies van het rapport onderschrijven en de gedane aanbevelingen overnemen.

Inleiding

De Rekenkamercommissie Noordoostpolder beschouwt integriteit als een kernwaarde van overheden. In het verlengde daarvan ziet zij integriteit als belangrijke voorwaarde voor het vertrouwen in de overheid en daarmee eveneens voor het functioneren van de democratie. Regelmatig vinger aan de pols houden op het gebied van integriteit is daarom essentieel.

Om die reden heeft de Rekenkamercommissie Noordoostpolder besloten met een quickscan te doen naar de stand van zaken van het integriteitsbeleid van de gemeente Noordoostpolder.

Als hoofdvraag is geformuleerd:

Hoe is het gesteld met het integriteitsbeleid van de gemeente Noordoostpolder?

Conclusies van het rapport

Algemeen

- C1. De gemeente Noordoostpolder heeft beleid geformuleerd op aspecten van integriteit. Omdat de integraliteit en de dynamiek van het begrip integriteit niet als uitgangspunt worden genomen, blijft een integrale definitie van integriteit impliciet.
- C2. Gezegd kan worden dat integriteit eerder wordt gezien als formaliteit, dat minimaal formeel geregeld moet zijn, dan écht als open norm. Dit brengt met zich mee dat de gemeente niet over een integriteitsinfrastructuur ten behoeve van permanent (in dialoog) uitwerken van integriteit beschikt.
- C3. Ook brengt dit met zich mee dat (eigen) vastgestelde kaders en normen ontbreken anders dan de verplichte kaders en normen. Door het gemis van een eigen en structureel gedeelde visie op integriteit laat de gemeente zich vooral leiden en beperken door wat verplicht is.

Integriteitsbeleid van de ambtelijke organisatie

- C4. Het integriteitsbeleid van de ambtelijke organisatie is grotendeels op orde. Ten aanzien van financiële belangen is het integriteitsbeleid zwak. Bedoeld hier zijn de verplichte melding van financiële belangen en transacties in effecten en het aanwijzen van functies waarvoor deze melding geldt.

- C5. Met betrekking tot medewerkers valt op dat bij werving en selectie alleen een Verklaring Omtrent Gedrag wordt opgevraagd voor functies waarvoor dit wettelijk vereist is en dat alleen gemelde nevenactiviteiten van de gemeentesecretaris en de algemeen directeur openbaar worden gemaakt.

Integriteitsbeleid van de bestuurlijke organisatie

- C6. Het integriteitsbeleid van de bestuurlijke organisatie is goed te noemen ten aanzien van het beschikken over en de kenbaarheid van een gedragscode voor raadsleden en collegeleden. Hier zij echter opgemerkt dat het beschikken over een gedragscode inhoudelijk zonder betekenis blijft. Het beleid voldoet ook voldoende aan de normen 'financiële belangen', 'relatiegeschenken en 'regels en procedures'. Bij de laatste norm valt op dat niet duidelijk is of de modelaanpak basisnormen integriteit wordt gehanteerd.
- C7. Voorbereid op hoe om te gaan met en wat te doen bij signalen/meldingen van vermoedens van integriteitsschendingen is de bestuurlijke organisatie niet.
- C8. Er wordt geen verantwoording afgelegd over het gevoerde integriteitsbeleid van college naar raad en van raad naar burgers. Het bespreken van de bestuurscultuur en integriteit in de openbaarheid van een raadsvergadering wordt als onderwerp noch standaard opgenomen in de vergaderagenda noch op initiatief van college- of raadsleden geagendeerd.
- C9. Vooral doen omissies in het beleid zich voor binnen twee fundamenteën van het beleid: het vormen van een gedeelde visie op integriteit en het opbouwen en onderhouden van een 'moresprudentie'.

Borging van de zorg voor integriteit

- C10. De borging en organisatie van de integriteitsfunctie is voldoende. Met de constatering dát er een samenwerking tussen de ambtelijke en bestuurlijke integriteitsfunctie is, blijven de stevigheid en intensiteit van die samenwerking buiten schot.
- C11. Het ontbreekt aan een jaarplan ten aanzien van integriteit.

Aanbevelingen volgend uit het onderzoek

Algemeen

- A1. Ontwikkel als raad, college, ambtelijke organisatie en politieke partijen gezamenlijk integraal integriteitsbeleid vanuit een gedeelde visie en met integriteit als open en dynamisch begrip. Hanteer als inspiratie de 'Modelaanpak Basisnormen Integriteit' (2006), ontwikkeld door VNG, Politie, Unie van Waterschappen, het IPO en BZK, en de 'Handreiking Integriteitsinfrastructuur voor Bestuurlijke Integriteit' (2015), ontwikkeld door CAOP BIOS, waarbij opgemerkt wordt dat dit de minimale basisnormen zijn.
- A1a. Stel daarbij een integriteitsinfrastructuur op die voorziet in de ontwikkeling van een cultuur voor integriteit, borging van samenwerking en koppeling tussen, (openbare) verantwoording door en (dilemma)dialogo met de betrokken groepen ten behoeve van een continue uitwerking van integriteit en een continue opbouw en onderhoud van een (eigen) 'moresprudentie'. Laat de gedragscode meegroeien met de 'moresprudentie', leg de dialoog jaarlijks vast in een jaarplan en bespreek de bestuurscultuur en integriteit jaarlijks in een raadsvergadering.

Integriteitsbeleid van de ambtelijke organisatie

- A2. Zorg ervoor als ambtelijke organisatie dat het verplicht melden van financiële belangen en transacties in effecten een plaats krijgt in de integriteitsinfrastructuur (zie A1a.). Wijs daarbij expliciet de functies aan waarvoor deze meldplicht geldt.
- A3. Bepaal functies waarvoor een Verklaring Omtrent Gedrag een meerwaarde heeft.
- A4. Ga na in hoeverre het openbaar maken van de nevenwerkzaamheden van de gemeentesecretaris en de algemeen directeur voldoende is en wellicht uitgebreid

kan en moet worden naar openbaarmaking van nevenwerkzaamheden van andere lagen binnen de ambtelijke organisatie.

Integriteitsbeleid van de bestuurlijke organisatie

- A5. Maak als College en gemeenteraad samen afspraken over hoe om te gaan met signalen/meldingen van vermoedens van integriteitsschendingen, zorg voor een plaats hiervan in de integriteitsinfrastructuur en voeg deze afspraken toe aan de gedragscode.
 - A5a. Ontwikkel daarbij gezamenlijk een onderzoeksprotocol voor situaties van signalen/meldingen van vermoedens van integriteitsschendingen.
 - A5b. Ontwikkel gezamenlijk een communicatieplan of crisisplan rondom een (vermoeden van een) incident.

Kanttekeningen

Rekenkamerrapporten zijn er om de controlerende rol van de gemeenteraad te versterken en het beleid en bestuur van de gemeente Noordoostpolder te helpen verbeteren. Dat vraagt van alle betrokkenen een kritische, onderzoekende en lerende houding. Voorgesteld wordt de gedane aanbevelingen zoals deze in het raadsvoorstel staan beschreven en nader zijn gespecificeerd, over te nemen.

Planning/uitvoering

Tijdens de Commissievergadering van 22 mei wordt het rapport gepresenteerd en besproken. In de raadsvergadering van 4 juni dient u zich uit te spreken over de conclusies en aanbevelingen. Voorgesteld wordt de conclusies te onderschrijven en de gedane aanbevelingen, zoals deze in het raadsvoorstel staan beschreven, over te nemen.

Bijlage

Het rapport van de rekenkamercommissie Integriteit.

De Rekenkamercommissie Noordoostpolder

Steller : E. Fogl (ambtelijk secretaris)
rekenkamercommissie@noordoostpolder.nl

De raad van de gemeente Noordoostpolder,

gelezen het voorstel van de rekenkamercommissie d.d 23 april 2018

B E S L U I T:

1. Kennis nemen van het rapport met de bevindingen, conclusies en aanbevelingen.
2. De conclusies van het rapport onderschrijven en de gedane aanbevelingen overnemen.

Aldus besloten in de openbare vergadering
van 4 juni 2018.

De griffier,

de voorzitter,